

Rotterdam

28 Mobiliteit, Stad en dorp

Metrostations: op weg naar een klimaatadaptieve, groene, sociaal aantrekkelijke plek

Hoe kunnen we samen de omgeving van de metro ontwerpen als een open en vriendelijker omgeving waar ruimte is voor ontspanning en vergroening? Sprout ontwikkelt hiervoor een handreiking met als doel om de betrokken partners praktische handvatten te geven op het gebied van vergroening, regenwater en sociale participatie. Dit doen we door zowel op beleidsniveau als op beheervragen de juiste vragen te stellen en een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel aan te wakkeren.

Betrokkenen:
Sprout + Katrijn van de Vrande, Tanja Lina.
RET + Lesly Broekaart, Joost van Rossum.
VPDelta + Robert van Roijen, Emilie Buist.

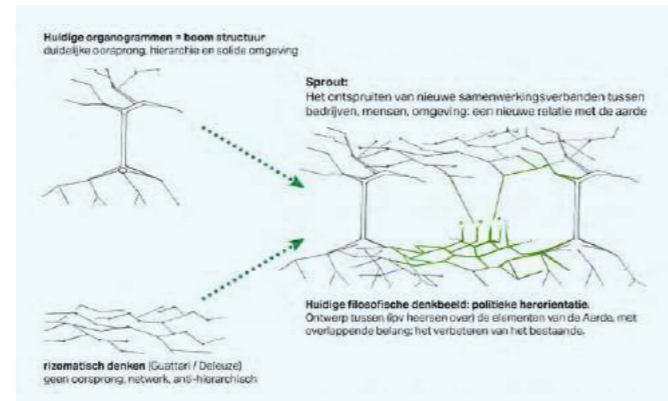

Analyse

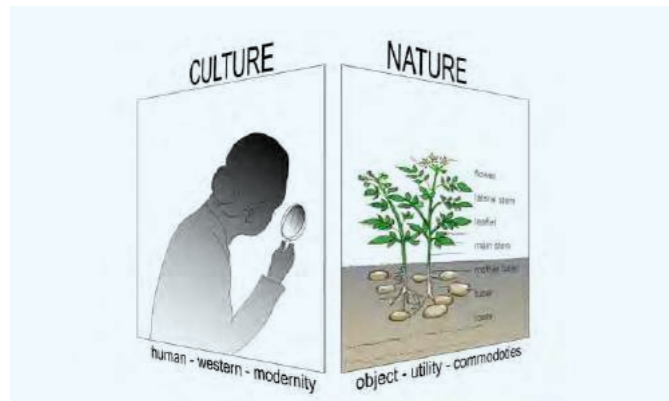
'Welke klimaatadaptieve opgaves liggen rondom de metrostations en kunnen we deze opgaves koppelen aan kansen?'

Probleem: de drie onderzochte plekken voelen versteend en machinaal aan De omgeving van de onderzochte stations (mede bepaald door de RET) zijn stedelijk, vaak verouderd, weinig poreus. Uit het rapport 'OV-knooppunten' van Metropool R'dam Den Haag blijkt, dat de waardering omhoog moet.

Probleem: geen integrale visie op de fysieke ruimte rondom het station De verschillende (semi-) overheden en bedrijven zitten elk in een eigen organogram met eigen onderzoeksrapporten en targets. De organisaties zijn zeker bereidwillig; allen zijn open en betrokken geweest bij dit project.

Probleem: mens is verleerd te zien waarvan ze afhankelijk is In het westerse denken zit sinds de moderniteit de dichotomie natuur - cultuur. De natuur heeft nut en opbrengst voor de mens. De mens onderzoekt de natuur op afstand, waardoor de afhankelijkheid onderbelicht is.

In dreams begin responsibility (William B. Yeats) De overlappende fysieke ruimte rondom de metro wordt door de Sproutkar en gemaakte ontwerpbeelden bespreekbaar. Door kennis uit onderzoeken en kunde te delen worden gedeelde belangen en drijfveren zichtbaar.

Achtergrond & vertrekpunt

Binnen het huidige filosofische debat is een verschuiving merkbaar; de mens is niet langer de controlerende, heersende partij staande op het statische decor van de Aarde. De lucht, bodem, het water, zonlicht, beton, bomen; het zijn allemaal gelijkwaardige onderdelen, ofwel actanten. Al deze actanten hebben invloed op elkaar en spelen daarom allemaal een rol in het ontwerpproces. In de tijd waarin we nu leven, waarbij het decor van de wereld lijkt te verschuiven onder invloed van klimaatveranderingen, is het belangrijk om de relatie van de mens met de wereld centraal te stellen. Beginnend bij de lokale grond in de stad; microschaal rondom het metrostation.

Inzichten

Uit onderzoek van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) blijkt dat de genoemde drie metrostations laag scoren op beleving. De beleving begint niet bij het gebouw, maar heeft alles te maken met openbare ruimte eromheen. Wij signaleren in de metro-omgeving grote kansen voor klimaatadaptatie: hittepleinen, wateroverlast bij piekbuien en een hoog CO₂, fijnstof en NO_x. Uit rapporten van de GGD blijkt dat uitzicht op en bewegen in groen de levensverwachting verhoogt. Met de aanpak van Sprout en het adresseren en uitspreken van gedeelde belangen kan groen de sleutel zijn tot grotere waardering van de metro. In plaats van op elkaar wachten en zich te

rug trekken in eigen organisaties willen we een overkoepelend toekomstbeeld ontwikkelen waarop partijen kunnen intekenen. Zo kunnen er stappen genomen worden voor de opgave die er ligt: een socialer, groener en gezondere metro-omgeving.

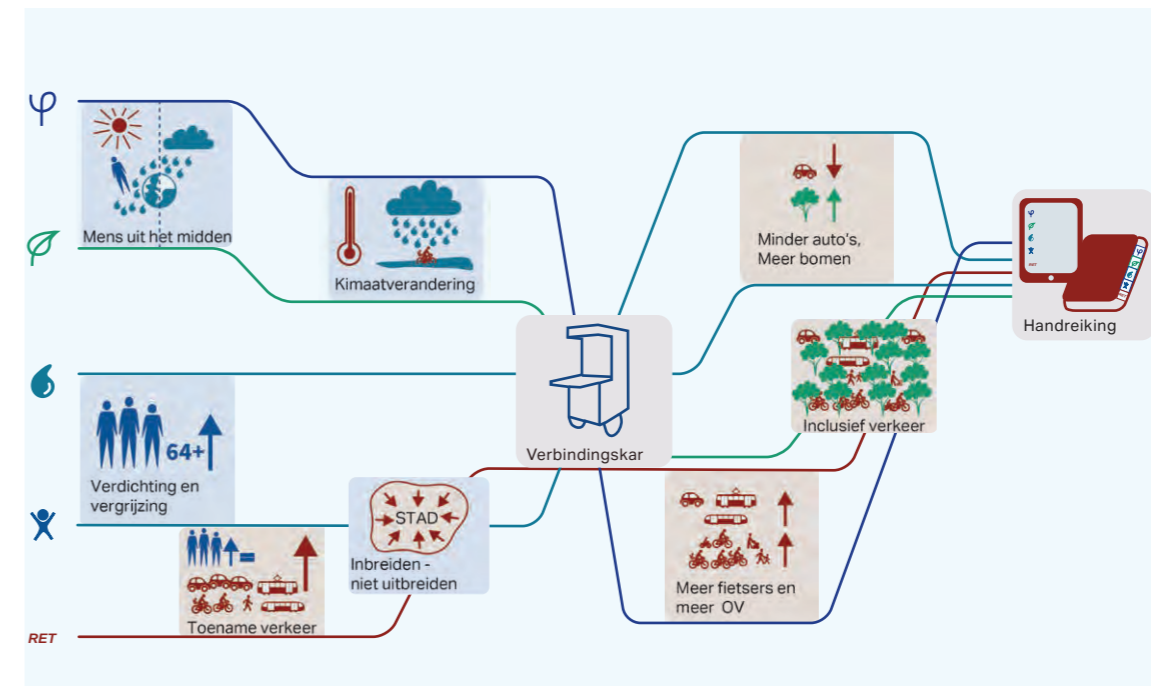
Visie

Interpretatie opgave

De stad en haar omgeving is misschien niet direct maakbaar, de dingen in de stad zijn wel gemaakt. Het moreel verantwoordelijk ontwerpen, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen natuur en cultuur vormt voor Sprout het startpunt. Naast het koppelen van de thema's vergroening, klimaatadaptatie, verdichting van de stad, zien wij dat een filosofische benadering vragen kan oproepen, die het bewustzijn van de plek van de betrokken partijen vergroot en de urgentie persoonlijker maakt.

Aanvliegroute

Dit onderzoek richt zich op de metrostations Coolhaven, Slinge en Oosterflank. In stappen is met betrokken partijen gewerkt: verkennend (welke rapporten liggen er, wat zijn belangen en drijfveren), via The Golden Circle methode van idee naar werkelijkheid en het uitwerken van casus Slinge. Met de Verbindingskar, die speciaal is ontworpen en gebouwd voor dit onderzoek, zijn we letterlijk per metro van station naar station gereisd om op locatie de netwerkbijeenkomsten te faciliteren.

Sprout, 5 thema's

- Φ Filosofie
 - 🌿 Vergroening
 - 💧 Klimaatadaptatie
 - 👤 Mens
 - RET Metro
- We koppelen de thema's aan elkaar en kijken waar gemeenschappelijke belangen elkaar kunnen versterken. Zo vinden we nieuwe targets die in de agenda's van de verantwoordelijke organisaties kunnen worden opgenomen. Targets op het gebied van afkoppelen regenwater, vergroeningskansen en beheer, maar ook op het gebied van sociale ontmoetingsplekken, welzijn, beleving en nieuwe vormen van samenwerking.

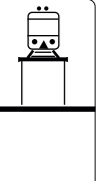
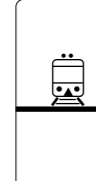
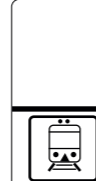
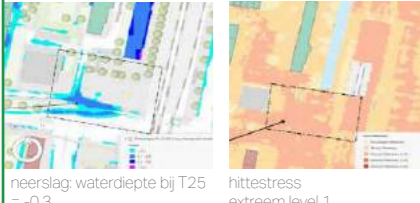
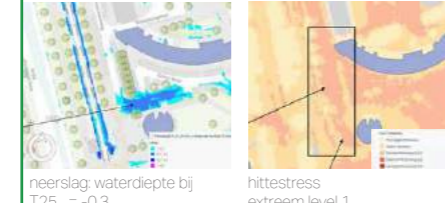

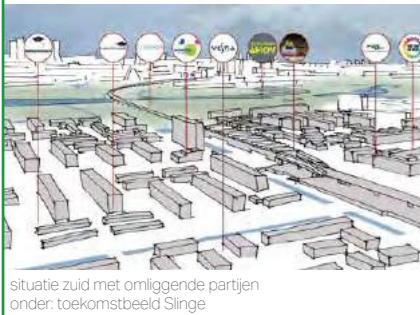

De Verbindingskar

De kar wil bewustzijn en verantwoordelijkheid vergroten bij de reizigers en sociale partijen rondom de onderzochte stations, als ook bij de eigenaren en formele verantwoordelijke partijen van het gebied (gemeente, MRDH). De kar haalt informatie op (interviews), legt uit (rapporten en folders in de vakjes van de kar) en maakt zo de beschikbare theorie op een praktische manier uitlegbaar.

Uitwerking

Juist het verbinden van mensen en meerdere agenda's van verschillende overheidsinstellingen, organisaties en bewoners heeft de Verbindingskar het project een vliegende start gegeven. Het lokale, ecologisch bewustzijn van ons mensen wordt bespreekbaar rondom de kar. Het gehalte van stikstof en fijnstof (zie Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond, DCMR) rondom bijvoorbeeld Slinge is hoog. Hoe kan (bereikbaar) groen een bijdrage leveren aan verbeteren van thermisch comfort (zie www.wur.nl) en tegelijkertijd mensen meer laten bewegen (checklist gezond010, aug 2021)? Alle rapporten zijn in te zien op de Sprout site. Hoe gaan we slimmer om met regenwater, gefilterd te gebruiken voor irrigatie en af te geven aan de Slinge? Samen met VPDelta zijn de drie casestudies bekeken en zijn er ondernemers van The Green Village (TUDelft) aangetrokken om

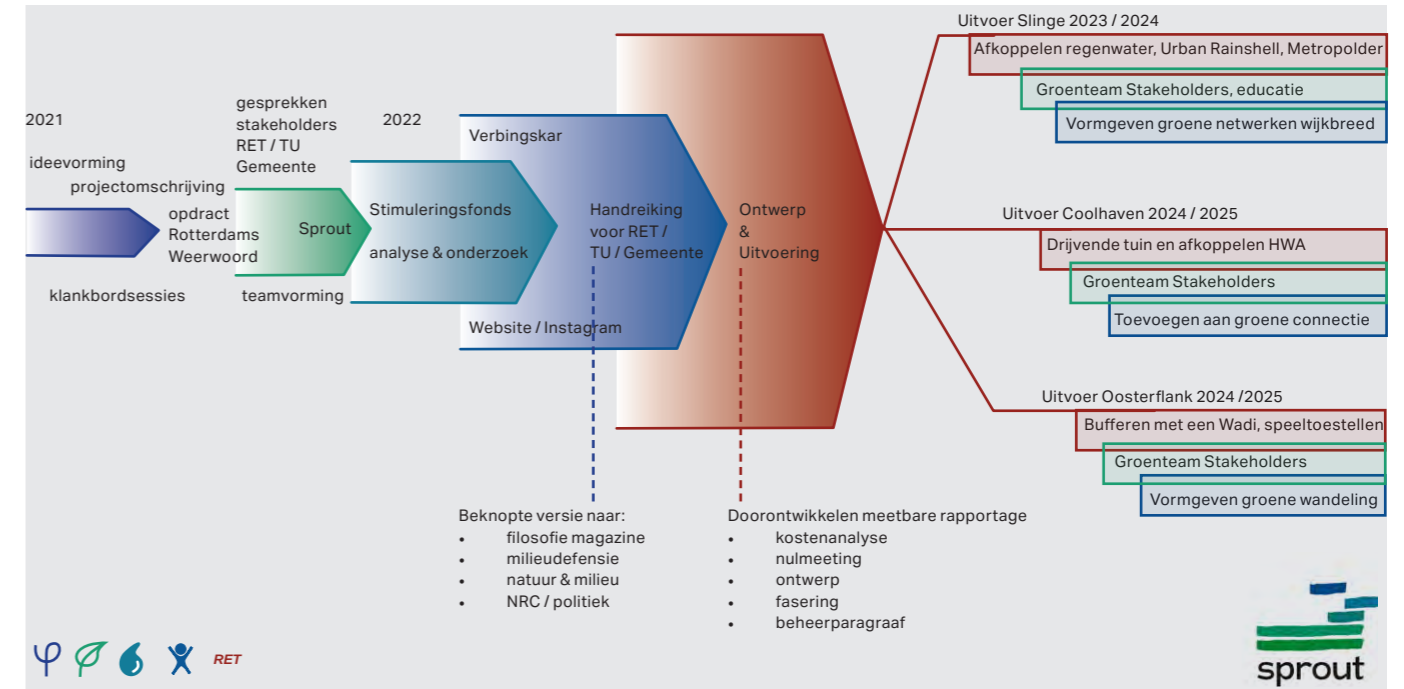
op concrete locaties voorstellen te doen voor piekbuien en hittestress. Dit dient als nulmeting. Modulair inzetbare oplossingen van de ondernemers hebben we ingetekend en technisch doorberekend. Wat is er nodig (financieel, beleid, onderhoud) om deze producten toe te passen en hoe kunnen we stapsgewijs daartoe komen. Sprout geeft ook inzicht in hoe, met deelfinanciering, tot realisatie van het ontwerp te komen en hoe dit gedragen wordt voor de komende tien jaar. De noodzaak voor de transformatie naar een duurzame, klimaatadaptieve metro-omgeving om zo te komen tot luchtverbetering (luchtclub), omgevingsverbetering (gezond 010), regenwaterberging (besparing Waterschap), meer sociale cohesie (educatieve klimaatinclusie Rotterdam), meer reizigers (branding RET) en een verkeersveilige plek (gemeente) is overduidelijk. Onze keuzes vormen onze identiteit.

 <p>Opgetild: Slinge Reizigers per dag: 10.000* overstappers pd: 22.472 <small>*gemeten in 2019</small></p>	 <p>Op maaiveld: Oosterflank Reizigers per dag: 6.751*</p>	 <p>Ondergronds: Coolhaven Reizigers per dag: 10.444*</p>
 <p>neerslag: waterdiepte bij T25 = -0,3 hittestress: extreem level 1</p>	 <p>neerslag: waterdiepte bij T25 = -0,3 hittestress: extreem level 1</p>	 <p>neerslag: waterdiepte bij T25 = -0,3 plaatselijk > -0,5 hittestress: sterke hittestress</p>
 <p>situatie zuid met omliggende partijen onder: toekomstbeeld Slinge</p>	 <p>situatie oost met omliggende partijen onder: toekomstbeeld Oosterflank</p>	 <p>centrum met betrokken partijen onder: toekomstbeeld Coolhaven</p>
		

What's next?

'In dreams begin responsibility.'

William B. Yeats

Toekomstscenario Door het verbinden en het gezamenlijk vorm geven aan de handreiking dienen zich op alle drie casestudies pilot-projecten aan.

Volgende stappen en aanbevelingen

Sprout wil zich graag doorontwikkelen tot een professioneel ontwikkelingsteam met als doel Metrostations te transformeren naar klimaatadaptieve, groene, sociaal aantrekkelijke plekken. De roep om iets te doen, vanuit Huis van de Wijk, omwonenden, reizigers was tijdens het onderzoek duidelijk hoorbaar. Organisaties nodigden de Verbindingskar uit. De hoop dat er eindelijk iets gaat gebeuren op deze plekken is groot.

Sprout beveelt aan om de urgentie van het veranderen van de omgevingen van de onderzochte metrostations serieus te nemen. De signalen die we uit interviews en gesprekken met experts (TUDelft, Hoogheemraadschap en GGD), maar

ook met omwonenden en reizigers opvingen, wijzen allen hetzelfde uit: een onveilige, versteende, te heette/te natte plek verlaagt het welzijn van (economisch zwakkere) bevolkingsgroepen en zet niet aan tot het nemen van de metro. Sprout beveelt aan om uit te zoomen van de plek; verbind agenda's van stakeholders, doe internationaal onderzoek en maak overstijgend beleid op dit soort meervoudig complexe gebieden! Kijk daarbij verder dan het stationsgebouw en de metrolijn. Ga samenwerkingsverbanden aan tussen RET, gemeente, andere experts én lokale organisaties in het gebied.

meer informatie:
sproutenvironment.com